Þungunarrof með lyfjum á deild

Hægt er að rjúfa þungun með lyfjameðferð. Ef lengd meðgöngu er 9-12 vikur er meðferðin framkvæmd á deild. Í vissum tilfellum fyrir níundu viku meðgöngu á þetta einnig við. Hefja má lyfjameðferð þegar búið er að staðfesta lengd meðgöngu með ómskoðun og búið er að bóka pláss á þriðja degi meðferðar á kvenlækningadeild 21A.

Lýsing á meðferð

Meðferðin fer fram í tveimur áföngum og tekur alls þrjá daga.

1. **dagur:** _____
   Fyrra lyfið, mifepriston (Mifegyn) 200 mg er tekið inn um munn hjá hjúkrunarfræðingi á móttökudeild kvenlækningadeildar. Lyfið eykur næmi fyrir misoprostol (Cytotec) sem tekið er á þriðja degi meðferðar. Afhentar eru fjórar töflur af lyfinu misoprostol (Cytotec) sem á að nota á þriðja degi meðferðar.
2. **dagur:** _____
   Daginn eftir töku lyfsins getur borið á ógleði, verkjum og blæðingar geta hafist. Ráðlagt er að taka verkjalyf eftir þörfum. Óhætt er að fara í vinnu og skóla.
3. **dagur:** _____
   Klukkan 07:00 eru settar fjórar töflur af lyfinu misoprostol (Cytotec) eins hátt upp í leggöng og hægt er. Töflurnar valda samdráttum í legi og mýkja leghálsinn. Það veldur verkjum og kemur af stað blæðingu. Á sama tíma eru tekin verkjalyf ef ekki er ofnæmi eða aðrar frábendingar fyrir notkun. Helstu aukaverkanir lyfjameðferðar eru veikindatilfinning, vægur hiti (minni en 38°C), ógleði og niðurgangur. Aukaverkanir ganga oftast yfir á 12 klukkustundum.

Þriðji dagur meðferðar

Á þriðja degi meðferðar:

- Klukkan 07:00: Setja fjórar töflur af misoprostol (Cytotec) hátt upp í leggöng.
- Klukkan 07:00: Taka ibuprofen 400 mg og paracetamol 1000 mg.
- Klukkan 08:30: Mæta á kvenlækningadeild 21A á Landspítala við Hringbraut. Þú verður sótt á biðstofu af starfsmanni deildar.
- Ekki þarf að vera fastandi.

Verkjastilling

- Gefið er ibuprofen 400 mg og paracetamol 1000 mg á sex klukkustunda fresti ef ekki er frábending fyrir notkun.
- Hægt er að nota heita bakstra á kvið.
- Gott er að rölta um 2-3 sinnum á klukkustund og drekka að minnsta kosti einn lítra af vökva yfir daginn.
- Frekari verkjameðferð er gefin í samráði við hjúkrunarfræðing.
- Við mat á verkjum er notaður verkjakvarði þar sem 0 þýðir enginn verkur og 10 gríðarlegir eða verstu hugsanlegu verkir. Láttu vita ef verkir aukast svo hægt sé að meðhöndla þá strax. Markmiðið er að vera vel verkjastillt og geta hreyft sig með góðu móti.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Engir verkir			Vægir verkir		Miðlungs verkir			Miklir verkir		Gríðarlegir verkir

Blæðing

- Blæðing ætti að hefjast eftir 3–4 klukkustundir.
- Ef ekkert eða lítið hefur blætt þremur klukkustundum frá lyfjagjöf eru tvær misoprostol (Cytotec) töflur til viðbótar gefnar í leggöng eða undir tungu.
- Blæðing er einstaklingsbundin en eðlilegt er að fá ríkulega blæðingu með blóðkögglum (blóðlifrum).
- Nota þarf bindi og við salernisferðir er hafður þvagmælingarhattur í salerni. Innihald bindis og blóðlifrar sem koma í hatt eru skoðaðar af hjúkrunarfræðingi og eftir þörfum lækni.

- Þegar búið er að staðfesta að meðferð hafi borið árangur og blæðing er lítil, má útskrifast heim.
- Ef meðferð hefur ekki borið árangur innan 24 klukkustunda er framhald ákveðið í samráði við lækni.

Fyrstu vikurnar eftir meðferð

- Meðan blæðing er í hámarki er ráðlagt að vera heima, yfirleitt fyrsta sólarhringinn.
- Mælt er með sturtu en ekki baði, sundi eða heitum pottum meðan blæðir.
- Það er eðlilegt að blæði í allt að þrjár vikur eftir lyfjameðferð. Næstu eðlilegu tíðablæðingar ættu að hefjast eftir 4-6 vikur og geta þær orðið ríkulegri en vanalega.
- Forðast þarf samfarir meðan blæðir.
- Eingöngu má nota bindi á meðan blæðing varir, ekki má nota túrtappa eða álfabikar.
- Vægir túrverkir eru algengir fyrstu 1-2 vikurnar eftir lyfjameðferð.
- Það er í lagi að fara í vinnu eða skóla daginn eftir meðferð.

Hafa þarf samband við móttöku kvenlækningadeildar ef eftirfarandi hættumerki koma fram:

- Það blæðir þannig að stórt bindi (næturbindi eða sambærilegt) fyllist á innan við 30 mínútum í meira en tvær klukkustundir.
- Nýrra verkja í kvið verður vart.
- Verkir minnka ekki við töku verkjalyfja.
- Hiti er yfir 38°C.

Ef erindið getur ekki beðið til næsta dags má hafa samband við skiptiborð Landspítala í síma 543 1000 og biðja um samband við símavakt bráðaþjónustu kvennadeilda.

Ef um brátt ástand er að ræða á að hafa samband við 112.

Getnaðarvarnir eftir meðferð

- Egglos kemur fljótlega eftir lyfjameðferð, fyrir næstu blæðingar.
  Til að forðast þungun þarf að hafa getnaðarvarnir tiltækar þegar kynlíf hefst á ný.
- Ef nota á getnaðarvarnartöflur má byrja töku þeirra strax samdægurs eða daginn eftir meðferðina. Það sama á við um notkun getnaðarvarnarhrings.
- Ef nota á lykkju eftir meðferðina er í fyrsta lagi hægt að setja hana upp viku eftir meðferð eða eftir næstu blæðingar.
- Læknir sendir lyfseðil fyrir getnaðarvörnum í lyfjagátt.

Símanúmer

- Móttaka kvenlækningadeildar 21A, opin virka daga frá kl. 08:00-15:45 543 3224
- Skiptiborð Landspítala (símavakt bráðaþjónustu kvennadeilda) 543 1000

ÚTGEFANDI:
LANDSPÍTALI
MIÐSTÖÐ SJÚKLINGAFRÆÐSLU
APRÍL 2025
FRÆ-0469

ÁBYRGÐARMENN:
YFIRLÆKNIR KVENLÆKNINGA
OG DEILDARSTJÓRI
KVENLÆKNINGADEILDAR

HÖNNUN:
GRAFÍSKUR HÖNNUÐUR
LANDSPÍTALA